

Превенция на агресивното поведение у децата в училище и детската градина
The Prevention of Aggressive Children's Behavior in School and Kindergarten

КАК ДА СЕ ПОМОГНЕ НА ДЕЦАТА ДА ОБЩУВАТ ПЪЛНОЦЕННО

Иванка Рачева

Целодневна детска градина „Светулка“, Шумен

Резюме. Основният замисъл при осъществяването на предложената педагогическа ситуация е един аспект от сложния и противоречив проблем с детската агресия. Практическото усилие и опит са насочени към асертивността като форма на поведение, чрез която децата се научават да демонстрират и заявяват уважение към себе си и към другите. Поставени в ситуация на избор, децата трябва да анализират, откриват и осъзнават проблеми и модели на поведение, което събужда усещането за ново разбиране за мястото им в групата, в детското общество. Оценявайки себе си и другите, непринудено научават уроците на общия живот, където всеки получава подкрепа, за да сподели мислите си, без страх да преодолява конфликти с приятели и близки, да бъде честен и справедлив във взаимоотношенията си с околните. Мисленето и действието на възрастните може да изгради или разруши доверието, спокойствието и увереността на децата.

Keywords: issue, fairness, honesty, victory, loss, rules

В рамките на тригодишната работа по програма „Превенция на агресивното поведение на децата от предучилищна възраст“ на община Шумен бе проведена педагогическа ситуация с 4-годишни деца, в която децата се учат да демонстрират и да заявяват уважение към себе си и уважение към другите. Ситуацията е структурирана и проведена чрез технология на проблемна педагогическа ситуация от програма „Аз променям света“ на проф. Ирина Колева.

Образователно направление: „Социален свят“

Ядро: „Общуване с околните и самоутвърждаване“

Тема: „Как да постъпвам?“

Задачи:

Разпознаване и уточняване на норми на поведение.

Преодоляване и решаване на проблеми в практически план.

Стимулиране на позитивна конкуренция.

Гравнище:

Цел: Провокиране на нагласа у децата да споделят свои очаквания за деня.

Метод: Разговор

Средства: Топка

Похвати: Въпроси – уточняващи

Организация на педагогическата среда:

Децата са седнали в затворен кръг и споделят свои любими занимания в детската градина. Провежда се технологичният момент „Свободно изразяване“.

Примерни въпроси на учителя:

Ти какво обичаш да правиш в детската градина? Ще споделиш ли какво е настроението ти днес? Защо? Мислил ли си кого ще поканиш в твоето занимание? Той заслужава ли? Какво очакваш да правим днес?

Резултат: Възниква необходимост детето да научи повече за предстоящите игри.

Учител: Да, но преди да започнат нашите игри, ще изтеглим късметчето за днес – „СПРАВЕДЛИВОСТ“. Какво знаете за думата справедливост? Освен това имаме подарък, вълшебно цвете, чието пламъче ще гори, ако играете справедливо, честно и спазвате правилата, и ще изгасне, ако някой от вас се опита да излъже или измами, или пък не спазва правилата в нашите игри.

Правнище:

Цел: Детето анализира, осъзнава и разказва за конкретни постъпки. Преодолява и решава проблеми в практически план.

Метод: Автодидактични игри, спортни игри и друг тип игри и упражнения.

Похвати: Оценка, самооценка, поощрение, психотехнически упражнения, указания.

Средства: Картини, броилки, работен лист от програмна система „Приятел“ – изд. „Анубис“, тема 18 – месец март.

Организация на групата: В кръг

Автодидактична игра: „Открий и опиши“

Вид: Индивидуалноконкурентна

Тип: Дама

Познавателна задача: Уточняване на знанията и представите за модели на поведение.

Игрова задача: Детето избира, разказва по картина и определя мястото ѝ в съответната група в зависимост от съдържанието ѝ.

Материали: Очертано игрално поле на земята къщичка с 6 сектора (квадрати). Върху всеки сектор е закрепен номер и до него е поставена картинка. Върху покрива на къщата са закрепени два кръга (черен и бял), които играят ролята на огледала, около които се подреждат картинките.

Игрови правила: с броилка се определя детето, което ще играе първо; излъченият играч избира сектор от къщичката, взема картинката, връща се в изходна позиция, разказва за съдържанието ѝ и я поставя около огледалата; играта продължава, докато се изчерпят картинките от секторите; не се разрешава стъпване по линиите; детето, което настъпи линия на квадрат, се връща

на мястото си и не играе; допускат се допълнителни въпроси към непълен отговор.

Допълнителни въпроси по картинките: 1. Откриваш ли някакъв проблем? Защо се е стигнало до него? Предложи как можем да решим проблема и да помогнем? 2. На теб кое дете ти харесва повече? Защо? 3. Ти с кого ще предпочетеш да играеш? Защо? 4. Какво може да причиниш на другарчето си, когато хвърляш играчка? 5. Какво ще се случи с играчките? Могат ли две деца да играят с една играчка, без да се карат? Как? 6. Представи си, че едно от децата си ти. Покажи какъв си, а ние ще познаем. Вместо да се гневим, какво можем да направим или да кажем? 7. Спомняте ли си невидимия Тонино? Какво направил в училище? Какво се случило в сладкарницата? Как ще определите неговите постъпки?

Учител: Виждам, че около огледалата има две групички. На добрите постъпки. На лошите постъпки. Ако обаче надникнем в тъмното огледало, какво ли ще видим, че се крие още там? Злото. Какво е зло?

Въпрос и към гостите: Моля, кажете, защо мащехата на Снежанка иска да я погуби? Нашите гости споменаха една нова думичка – завист, която ще прибавим към злото, и ще говорим за нея друг път. А в светлото огледало какво се е скрило? Вие споделихте, че когато сте заедно, играете както сега, но всички ли деца в нашата група постъпват добре? Ти всички деца в групата ли харесваш, когато играят? Защо? Има ли дете, което не харесваш? Защо? Затвори очи. Представи си, че нас ни няма. Тук сте само ти и детето, което не харесваш. На теб много ти се играе с някого. Ще поканиш ли... да играе с теб, макар че не го харесваш? (3–4 деца). Как? Направи го! И макар че не всички се харесваме, ще се опитаме да се забавляваме заедно.

Музикална игра: „Хей, дете“

Игрови правила:

Вариант I: Детето избира партньор, когото не харесва.

Вариант II: Партньорите се сменят. Избират дете, което много харесват. При възникнал конфликт се търси начин за разрешаване: `чрез броилка; чрез обяснение; чрез редуване.

Учител: И след тази весела и забавна игра ще ви предложи една изненада.

Организация на групата: „Децата са седнали около масите. Психотехническо упражнение:

Учител: Тъй като ви предстои трудно изпитание, ще затоплим ръчичките (търкат една в друга ръце), ще погалим очичките, ще подръпнем ушенцата, за да чуват по-добре. И така, първа стъпка (Децата – погледни), втора стъпка (Децата – помисли), трета стъпка (Децата – направи) – автотренинг за концентриране на вниманието.

Упражнение с дидактичен компонент

Познавателна задача: Развиване на оценка и самооценка.

Дидактична задача: Свързване с белег и ограждане.

Материали: Работен лист от учебно помагало по програмната система на изд. „Анубис“.

Указания:

1. Избери картинките, на които са нарисувани само деца.
2. Свържи добрата и лошата постъпка със светло или тъмно квадратче.
3. Избери едно от децата на картинките, на което мислиш, че приличаш, и го огради.

Учител: Наистина се справихте бързо и лесно. Вие обичате ли да се борите? Да, ще се борим, но не като борците на тепиха, а със силата на ръцете!

Игра: „Подреди кула от ръцете“

Вид: Груповоконкурентна

Тип: Състезателна.

Познавателна задача: Детето да осъзнае мястото си в екипа.

Игрова задача: Да подреждат последователно ръцете си върху кулата.

Правила на играта:

1. Избор на реда на играчите в отбора.
2. Бързината не е критерий за победа.
3. Правилно и последователно подреждане на ръцете.

Въпроси: Защо победихте? На вас какво ви попречи да победите? Вие сърдите ли се, че загубихте играта?

Резултат: Децата разбират, че спазването на правилата е елемент на справедливостта и зачитането помежду им.

Учител: – Но знаете ли какво се случило в един град? Ще ви разкажа приказка!

III равнище:

Цел: Отделяне на елементите на познавателния обект. Осъзнаване и изразяване на чувства чрез мимика, движение, танц.

Метод: Действено моделиране.

На фона на преразказаната приказка „Снежната кралица“ децата пресъздават танц.

Танцът завършва с жестомимичен израз на обич към гостите.

Учител: Слушайте, започваме! Когато стигнем до края на приказката, ще знаем повече, отколкото знаем сега, защото всичко започна с едно вълшебно огледало, което се счупи на стотици малки парченца. Ако влезеше прашинка в окото на човек, той започваше да вижда само лошото, ако влезеше в сърцето на човека, ставаше нещо ужасно. Сърцето се превръщаше в лед.

В един малък град живееха две деца. Те не бяха братче и сестриче, но се обичаха много, точно като братче и сестриче. Момиченцето се казваше Герда, а момченцето Кай.

Децата целуваха розите, играеха си колкото си искат, галеха ръцете си и говореха със слънцето. И изведнъж Кай видя една снежинка, която прили-

чаше на чудно цвете. Това беше Снежната кралица, която изпрати към него пращинката. Нещо го бодна в сърцето и то се превърна в лед! А после в око-то! Когато го отведе в двореца си, му подари ледена целувка и той забрави Герда, баба си, родителите и дома си.

А какво стана с малката Герда? Дълго плака, тъжи, а после тръгна да го търси. И когато го откри в ледения дворец, той седеше съвсем тих, неподвижен и замръзнал. Тогава малката Герда с последни сили се облегна на рамото му. Заплака. От очите ѝ покапаха горещи сълзи. Погали го с най-голямата си обич. Нежната ѝ ръка стопи леда в сърцето му и изгори стъклцата от лошото огледало. Тогава Кай се събуди, разпозна своята приятелка и затанцуваха заедно. Бяха толкова хубави, толкова красиви, толкова щастливи! Той целуна ръката ѝ за това, че го спаси, а тя целуна очите му и те светнаха като нейните.

Двамата се хванаха за ръце и напуснаха огромния замък. И така се спасиха от несправедливостта на Снежната кралица.

Погледнете към вълшебното цвете! Пламъчето му запламтя още по-силно!

HOW TO HELP CHILDREN TO SOCIALIZE

Abstract. The main idea of the proposed teaching situation is one aspect of the complex and controversial issue of child aggression. The practical effort and expertise are focused on assertiveness as a form of behaviour by which children learn to demonstrate and declare respect for themselves and for others. When placed in the situation in which have to make a choice, children have to analyze, identify and understand the problems and patterns of behaviour, which evokes a new understanding of their place in the group and the children's society. By appreciating themselves and the others, children naturally learn the lessons of community life where everyone is encouraged to share their thoughts without fear, to overcome conflicts with friends and family, to be honest and fair in dealings with others. The thoughts and actions of adults can build or destroy trust, calmness and confidence in children.

Ivanka Racheva – headmaster

✉ Kindergarten „Svetulka“
General Dragomirov str.
9700 Shumen, Bulgaria
E-mail: racheva61@gmail.com